

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/285/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7918200787
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7918200787.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudcov JUDr. Jarmily Maximovej a JUDr. Martina Kolesára v spore žalobcu Prima banka Slovensko a.s., so sídlom Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému O. B., nar. XX.X.XXXX, trvalý pobyt E. Ž., T. Q. XXX/XX, o zaplatenie 6.926,17 € s prísl., od odvolaní žalobcu proti rozsudku 12Csp/24/2018-125 z 3.5.2019 Okresného súdu Trebišov

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie (ďalej aj „súd“) rozsudkom (v poradí druhým) zaviazal žalovaného uhradiť žalobcovi sumu 6.197,47 € ako aj úroky z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 5.824,62 € od 19.1.2018 až do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Zároveň žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodol takto o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 6.926,17 € ako nesplatennej časti úveru, nesplatennej časti úrokov z úveru k 18.1.2018 v sume 306,70 €, nesplatennej časti úrokov z omeškania k 18.1.2018 v sume 6,15 €, úrokov vo výške 13,90 % ročne zo sumy 6.926,17 € od 19.1.2018 až do zaplatenia, úrokov z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 6.926,17 € od 19.1.2018 až do zaplatenia, úrokov z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 306,70 € od 19.1.2018 až do zaplatenia a trov konania. Skutkovo žalobu odôvodnil tým, že žalovanému poskytol na základe zmluvy uzavretej dňa 17.12.2012 úver vo výške 10.000 €, že žalovaný sa zaviazal uhradiť na zaplatenie tohto úveru (nad poskytnuté finančné prostriedky) sumu 8.931,20 €, všetko v 120 mesačných splátkach po 155,77 €. Z dôvodu riadneho nesplácania úveru veriteľ prikročil dňa 18.1.2018 k jeho predčasnému zosplateniu. Súd z výpisu čerpania splátok a úhrad zistil, že žalovaný uhradil veriteľovi od začiatku úverového obdobia sumu 8.898,45 € a žalobca evidoval ku dňu 18.1.2018 ako nesplatenú časť sumu 7.299,02 €, po tomto dni žalovaný už neuhradil žiadnu splátku.

3. Po zrušení svojho skoršieho rozsudku v odvolaní napadnutej čiastočne zamietavej časti odvolacím súdom, súd prvej inštancie pri rozhodovaní vo veci vyšiel zo skutkového stavu tvrdeného žalobcom, t.j. že medzi žalobcom a žalovaným bola dňa 17.12.2012 uzavretá zmluva o bezúčelovom úvere vo výške 10.000 €, s úrokovou sadzbou 13,9 % ročne, s dohodnutou mesačnou splátkou úveru vo výške 155,77 €, s počtom splátok 120, platobný deň bol k 15. dňu príslušného mesiaca, dátum prvej splátky 15.1.2013, konečná splatnosť úveru 15.12.2022, ročná percentuálna miera nákladov (ďalej len „RPMN“) 15,43 %, priemerná RPMN 12,29 % a celková čiastka, ktorú musí klient - žalovaný splatiť bola 18.931,20

€. Predčasnú splatnosť úveru vyhlásil veriteľ ku dňu 18.1.2018, kedy uviedol, že aktuálna výška splatnej pohľadávky s príslušenstvom je vo výške 7.299,02 €, ktorú žiadal uhradiť najneskôr do 28.1.2018. Z tejto sumy istina predstavovala sumu 6.926,17 €, úroky z úveru splatné k 18.1.2018 sumu 306,17 € a úrok z omeškania sumu 6,15 €. Súd prvej inštancie konštatoval, že po rozhodnutí odvolacieho súdu, ktorý zrušil jeho prvší rozsudok len v zamietavej časti (časť rozsudku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 1.101,55 € s 8 % ročným úrokom z omeškania od 19.1.2018 až do zaplataenia nebola odvolaním napadnutá a stala sa právoplatnou), rozhoduje o nároku žalobcu s výnimkou tejto už právoplatne priznanej sumy.

4. Na zistený skutkový stav súd aplikoval § 369 ods. 1 a § 497, § 499, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1, 2, 3 Obchodného zákonníka, § 39, § 52 ods. 2, § 53 ods. 1, 2, § 54 ods. 1, 2§ 658 ods. 1, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 2 písm. d/ zákona č. 129/2010 a dospel k záveru, že medzi stranami bola uzavretá spotrebiteľská zmluva, z ktorej veriteľovi (žalobcovi) nevznikol nárok na úhradu úrokov z úveru za obdobie od vyhlásenia jeho predčasnej splatnosti, t.j. od 19.1.2018 do budúca. Za stavu predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru žalobcovi vzniká iba právo na jednorazové vrátenie nesplatennej požičanej istiny úveru, kapitalizovaných úrokov z úveru a poplatkov splatných ku dňu zosplatenia úveru, t.j. 7.299,02 €. Súd konštatoval, že pokiaľ Všeobecné obchodné podmienky žalobcu pre poskytovanie úverov účinné v čase uzavretia úverovej zmluvy obsahujú povinnosť dlžníka splácať úroky z úveru aj po dni jeho predčasnej splatnosti, a tieto ustanovenia sú súčasťou dohodnutých zmluvných podmienok, tak ide o neplatnú časť zmluvy, pretože odporuje zákonu, keďže povinnosť platiť úroky z poskytnutého úveru je obmedzená iba na trvanie zmluvného úverového vzťahu. Zmluvný úverový vzťah vyhlásením predčasnej splatnosti končí, dlžníkovi vzniká povinnosť dlh vrátiť v deň splatnosti. Preto dohoda o povinnosti dlžníka - spotrebiteľa platiť úroky z úveru po jeho splatnosti odporuje zákonu, t.j. § 503 ods. 3, druhá veta Obchodného zákonníka a je podľa § 39 OZ neplatná. Vyjadril názor, že podmienka neplatnosti je daná aj z dôvodu, že tak závažná skutočnosť spotrebiteľského zmluvného vzťahu, ako je úprava platenia úrokov, nemôže byť obsiahnutá sčasti v texte zmluvy (úroková miera) a sčasti vo všeobecných úverových podmienkach (povinnosť platiť úroky aj po splatnosti úveru), čím vykazuje znaky neprijateľnej zmluvne podmienky podľa § 53 ods. 1, ods. 2 a § 54 ods. 1, ods. 2 OZ. Súd preto uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi dlh vykazovaný ku dňu predčasnej splatnosti so zohľadnením sumy 1.101,55 €, ktorá bola žalobcovi právoplatne priznaná rozsudkom z 29.6.2018, teda sumu 6.197,47 € (rozdiel medzi 7 299,02 € a 1. 101,55 €) spolu so zákonným úrokom z omeškania od 19.1.2018 (žalovaný na základe výzvy žalobcu mal svoj dlh splniť do 18.1.2018) a žalobu v časti zaplataenia úrokov z úveru za obdobie odo dňa predčasnej splatnosti do budúca zamietol ako nedôvodnú.

5. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a pretože žalobca mal o zaplataenie sumy 7.299,02 € plný úspech, priznal mu náhradu trov v rozsahu 100 %.

6. Rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti napadol včas podaným odvolaním žalobca z odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, t.j. rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia a domáhal sa, aby ho odvolací súd zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov celého konania. Pokiaľ ide o nárok veriteľa na zmluvný úrok od zosplatenia do vrátenia peňažných prostriedkov, uviedol, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Argumentoval, že popri absencii právnych noriem obmedzujúcich predmetný nárok veriteľa, existuje množstvo zákonných ustanovení z ktorých priamo, resp. výkladom, resp. cez analogiu legis vyplýva záver, podľa ktorého nárok veriteľa na dohodnutý (zmluvný) úrok nie je viazaný (obmedzený) na zosplatenie dlhu, ale na vrátenie v rámci úveru poskytnutých peňažných prostriedkov. Citoval v tejto súvislosti ust. § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, komentár IURA EDITION k príslušným ustanoveniam ako aj § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. a § 13 ods. 3 tohto zákona. Argumentoval, že ak z. č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do dňa splatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatení aj veriteľ. Obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj (zmluvné) úroky, ktoré nemožno stotožňovať so (zákonnými) úrokmi z omeškania Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškani. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškani dlžníka ani prípadné zosplatenie dlhu, ktoré je skutočnosťou zakladajúcou vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom nárok na úrok z úveru neovplyvňuje. Výklad prezentovaný súdom

v napadnutom rozhodnutí by znamenal, že porušenie zmluvy zo strany dlžníka sankcionuje veriteľa, ktorý prichádza o dohodnutý zmluvný úrok a nelogicky zvýhodňuje dlžníka vo forme zníženia úroku na úroveň zákonného úroku z omeškania a to na úkor veriteľa, ktorý svoje povinnosti zo zmluvy splnil a ktorý by bol takýmto výkladom stavu znevýhodnený dvojnásobne. Takýto názor poskytuje návod dlžníkom na to, ako neplniť svoje zmluvné povinnosti bez obáv o zhoršenie svojho postavenia, naopak s očakávaním jeho zlepšenia. Reštriktívne ustanovenie vo vzťahu k nároku veriteľa na zmluvný úrok po zosplatnení neobsahuje žiadny právny predpis. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. Zdôraznil, že nikdy nebol prijatý návrh zákona z roku 2013, ktorým sa mal meniť a dopĺňať Občiansky zákonník tak, že v § 53 ods. 9 by sa na konci pripojila veta: „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565". To len dokazuje, že zákonodarca nikdy predmetný nárok veriteľa na zmluvne dohodnutý úrok po zosplatnení dlhu neobmedzil. Odkázal na viaceré rozhodnutia krajských súdov, z ktorých citoval, napr. Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/108/2017, 8Co/138/2017, 8Co/206/2018, Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/12/2017, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co/23/2017, 43Co/7/2018, 43Co/21/2018, 43Co/38/2017, 43Co/29/2018, 43Co/37/2018, 17Co/121/2018, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12Co/116/2017, 12Co/4/2018, 8Co/193/2017, 7Co/366/2017, Krajského súdu v Košiciach 5Co/297/2017, 5Co/250/2017, 5Co/414/2017, 5Co/6/2018, 5Co/60/2018, osobitne poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach 3Co/346/2017, Krajského súdu v Prešove 14Co/22/2018, 14Co/29/2018, 25Co/71/2018, osobitne poukázal na odlišné stanovisko predsedníčky senátu k rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove v konaní sp. zn. 9Co/38/2018 ako aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, napr. na rozhodnutie publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 55/1996 podľa ktorého „Úroky vo výške dohodnutej pri poskytnutí úveru patria do splatnosti úveru. Ak pre prípad omeškania s vrátením poskytnutých peňažných prostriedkov nebola dohodnutá iná sadzba úrokov, patria aj za dobu po splatnosti úveru úroky v rovnakej výške“. Na podporu svojich argumentov citoval aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Cdo 212/2014 zo dňa 21.8.2014 „Na otázky, ktoré žalovaní formulovali záverom dovolania, dáva súdna prax i odborná literatúra jednoznačnú odpoveď. Zmluvné úroky predstavujú odmenu za požičané peniaze, naproti tomu úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti, t.j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Zatiaľ čo povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi zmluvné úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškani s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať úroky dojednané a úroky z omeškania môže požadovať pri omeškani dlžníka aj pri bezodplatnej pôžičke. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 Obč. zák., majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať popri sebe (porovnaj rozsudky Najvyššieho súdu ČR z 25.9.2003 sp. zn. 33 Odo 518/2003, z 27.6.2007 sp. zn. 33 Odo 657/2005 a z 24.7.2014, sp. zn. 33 Cdo 1401/2014, ako i Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občiansky zákonník II. § 460 až 880. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1551 a 1856). Z uvedeného výkladu vyplýva, že pre posúdenie primeranosti výšky úrokového zaťaženia nemožno obe sadzby úrokov sčítať a že zákonné úroky z omeškania nenahradzujú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dojednali". Poukázal ďalej na to, že v prípade zosplatnenia dlhu z dôvodu dlhodobého neplnenia záväzkov dlžníka, dochádza k spravodlivému navýšeniu úročenia o úrok z omeškania, ktorý je - opäť logicky a spravodlivo - administratívne regulovaný. Považuje za absurdné, že z dôvodu porušenia zmluvných povinností dlžníka - spotrebiteľa, by malo dôjsť k zhoršeniu postavenia veriteľa, ktorý svoje záväzky zo zmluvy neporušil, stále nemá v držbe finančné prostriedky a má (podľa názoru prvoinštančného súdu) stratiť aj nárok na zmluvné úroky. Na podporu svojich argumentov odkázal aj na odlišné stanovisko podpredsedu (bývalého, pozn. odvolacieho súdu) Ústavného súdu Slovenskej republiky JUDr. Milana Ľalíka v náleze zo dňa 24.10.2013, sp. zn. I. ÚS 547/2012. Pokiaľ ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4Obo/143/98 toto rozhodnutie sa netýka samotného uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru, pretože v danej veci Najvyšší súd riešil, okrem iných, prioritne otázku nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov a nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úroku z omeškania. Pokiaľ ide o uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012, na ktoré poukazoval súd prvej inštancie, odvolateľ uviedol, že v danej veci ústavný súd v žiadnom prípade nevyjadril právny názor ohľadne nároku veriteľa v tomto konaní, ktorý by akýmkoľvek spôsobom podporoval stanovisko súdu prvej inštancie. Ohľadne úroku z omeškania zo zmluvných úrokov žalobca odkázal na rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/542/2016, 43Co/19/2017, podľa ktorých môže žalobca po práve požadovať aj úrok z omeškania z dohodnutých úrokov za poskytnutý úver, ďalej citoval napr. z rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/219/2017, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/78/2018 a ďalších.

7. Žalovaný bol v odvolacom konaní nečinný.

8. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu a rozsudok v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny.

9. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25.9.2019 o 10.25 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 215/2. posch. s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku odvolací súd oznámil dňa 19.9.2019 na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Košiciach v súlade s § 219 ods. 1, 3 a § 378 ods. 1 CSP.

10. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

11. Výroky rozsudku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť plniť žalobcovi, neboli odvolaním napadnuté (§ 379 CSP), nadobudli právoplatnosť (§ 227 ods. 1 CSP a ust. § 367 ods. 1 a contrario CSP), a preto neboli v odvolacom konaní preskúmané.

12. Žalobca uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP.

13. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

14. Odvolací súd po preskúmaní veci v rozsahu a z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu dospel k záveru, že v prejednávanom prípade odvolací dôvod uplatnený odvolateľom nie je dôvodný. V konaní neboli zistené ani žiadne vady v zmysle § 365 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

15. Súd prvej inštancie vysvetlil právne dôvody, pre ktoré žalobe žalobcu nevyhovel v celom rozsahu a závery, ktoré prijal primerane a zrozumiteľne vysvetlil, uviedol dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil ako po stránke skutkovej tak aj po stránke právnej. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.

16. Z obsahu odvolania jednoznačne vyplýva, že žalobca je nespokojný so spôsobom, akým sa súd prvej inštancie vysporiadal s právnou otázkou úročenia splatného úveru. Na margo výhrady odvolateľa, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva z akej konkrétnej normy súd prvej inštancie záver o neúročení splatného úveru vyvodil, odvolací súd zdôrazňuje, že žiaľ v našom právnom poriadku takej normy, o ktorú by bolo možné riešenie tejto otázky oprieť, či už priamo cez explicitne vyjadrený zákonný text, alebo nepriamo výkladom konkrétnej, avšak na prvý pohľad nejasnej úpravy, niet. Napriek tomu možno do istej miery súhlasiť s výhradou odvolateľa proti odôvodneniu napadnutého rozsudku v tom, že na túto skutočnosť (zákonné rámce úvah) mal súd prvej inštancie pred vysvetlením úvah, ktoré vo svojej podstate predstavovali logické a tautologické zdôvodnenie existujúcej legislatívnej medzery, pre úplnosť aspoň poukázať. Tento nedostatok ale v konečnom dôsledku nemal vplyv na správnosť rozhodujúceho právneho záveru súdu prvej inštancie. Preto majú na zreteli požiadavku jednotnosti a komplexnosti civilného sporového konania, výrazom ktorej je tiež právnou praxou aprobovaná prípustnosť korekcie

prípadných nesprávností, ktorých sa dopustil súd prvej inštancie v odvolacom konaní (por. napr. rozhodnutie ESLP vo veci Adolf proti Rakúsku), odvolací súd v záujme presvedčivosti odôvodnenia a účinenia zadosť právu na spravodlivý proces žalobcu, pristúpil k doplneniu dôvodov napadnutého rozhodnutia.

17. Rámcová úprava odplaty za dočasné prenechanie peňažných prostriedkov úverovou zmluvou, z ktorej je potrebné, vzhľadom na absenciu inej občianskoprávnej regulácie (§ 52 ods. 2 posledná veta OZ) vyjsť i pri posudzovaní spôsobu úročenia spotrebiteľských úverov, je obsiahnutá v ust. §§ 502 a 503 Obchodného zákonníka.

18. Podľa ust. § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

19. Podľa ust. § 503 Obchodného zákonníka, záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú. (2) Ak sa poskytnuté peňažné prostriedky majú vrátiť v splátkach, sú v deň splatnosti každej splátky splatné aj úroky z tejto splátky. (3) Dlžník je oprávnený vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve. Úroky je povinný zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov.

20. Obdobne, v zmysle ust. § 16 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z., spotrebiteľ má právo kedykoľvek počas doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne splatiť pred dohodnutou lehotou splatnosti. V takom prípade je spotrebiteľ povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia.

21. Z citovaných ustanovení je zrejmé, že zákon naproti času, od kedy je úverový dlžník povinný platiť úroky (od poskytnutia) výslovne neupravuje (ako už bolo zmienené), až na prípad, keď dlžník vráti poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve, tiež, dokedy úroky veriteľovi patria. To v praxi vyvolalo interpretačný spor, či sa poskytnuté peniaze úročia až do skutočného vrátenia poskytnutých peňazí alebo či povinnosť platiť úroky zaniká so splatnosťou úveru alebo jeho časti. Táto názorová nezhoda, prakticky sa prejavujúca diametrálne odlišným rozhodovaním všeobecných súdov v tejto otázke, jednoznačne a definitívne doposiaľ nebola uspokojivo ukončená jednoznačným záverom niektorou zo súdnych autorít. Preto popri množstve rozhodnutí podporujúcich právny názor žalobcu, existuje celý rad odlišných verdiktov okresných a krajských súdov. To vo svojej podstate vylučuje možnosť priamočiareho osvojenia si odvolacej argumentácie žalobcu len na podklade rozhodovacej tradície a požiadavky konzistentnosti riešení, na ktorú neadresne poukazuje a vyvoláva nevyhnutnosť prikloniť sa k jednému z týchto názorov s presvedčivým vysvetlením dôvodov tohto výberu.

22. Pre objektívnosť je potrebné na úvod poznamenať, že predovšetkým v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu ČR (napr. rozsudok sp. zn. 32 Cdo 3830/2014) možno zaznamenať názor, že veriteľovi patria úroky aj po zosplatnení úveru. V každom z odvolacích súdov známych prípadov však riešenie tejto otázky nadväzovalo na záver o platnosti dohody veriteľa a dlžníka o úrokoch po zosplatnení úveru, pričom otázka výlučne zákonného rámca úročenia (situácia, keď sa veriteľ s dlžníkom na úročení úveru po zosplatnení nedohodli), sa v týchto, len na prvý pohľad obdobných prípadoch, neriešila. V podmienkach Slovenskej republiky síce uznesenie NS SR sp. zn. 4 Obo 143/98 zo dňa 1.7.2000, na ktoré sa v rozhodovacej praxi na podporu názoru o úročení úveru len do jeho splatnosti výdatne odkazuje, nerieši túto otázku ťažiskovo a vyslovený právny názor k ďalšiemu postupu súdu prvej inštancie po zrušení jeho rozhodnutia "Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 OBZ)", v ňom nie je nijak bližšie vysvetlený. Na strane druhej však nemožno prehliadať, že zdôvodnenie založené i na tomto názore prešlo testom ústavnosti, pričom ÚS SR vo svojom uznesení sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012 jednak zmienené rozhodnutie NS SR považoval za súčasť štandardnej judikatúry všeobecných súdov, a jednak výklad vo výsledku zodpovedajúci tejto alternatíve právneho posúdenia veci považoval za ústavne akceptovateľný. Na podklade týchto, hoc obsahovo nejednoznačných, ale čo do existencie jediných judikatúrnych výstupov súdnych autorít, sa k tomuto názoru prikláňa tiež odvolací súd, pričom k formovaniu tejto jeho

argumentačnej pozície došlo v podstatnom tiež na podklade i ďalších, nemenej podstatných úvah. Podľa úsudku odvolacieho súdu interpretácia trvania úročenia úveru musí odzrkadľovať tiež samotnú podstatu úroku a špecifickosť právnej situácie, ktorá po zosplatnení úveru nastáva. Právna teória i rozhodovacia prax sú v tomto zmysle zajedno v tom, že úrok je cenou peňazí - odplatom veriteľa za to, že peňažné prostriedky dočasne prenechá dlžníkovi a ten ich v dohodu stanovenej alebo na základe zákona veriteľom určenej dobe môže využívať. Rovnako nakoniec vníma podstatu úroku vo svojej právnej argumentácii i odvolateľ. Práve možnosť disponovať s peňažnou sumou na dosiahnutie vlastného hospodárskeho prospechu na strane dlžníka a získanie úroku za poskytnutie tejto možnosti na strane veriteľa, predstavuje bezprostredný ekonomický dôvod (kauzu) vzniku právneho vzťahu z úverovej zmluvy. Účinným uplatnením práva mimoriadneho zosplatnenia úveru veriteľom dochádza nepochybne k narušeniu tejto kauzy úverovej zmluvy; v ďalšom čase už totiž dlžník nemá právny dôvod mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, keďže veriteľ mu túto možnosť už viac nedáva (odňal). Nevrátením prenechaných peňazí po zosplatnení úveru, bez ohľadu na to aké účinky z hľadiska trvania úverového vzťahu právnomu úkonu zosplatnenia pripíšeme, tak bez pripustenia diskusie o tejto otázke, vzniká protiprávny stav, s ktorým sú ako následok prípadne spojené sankčné (úroky z omeškania), zodpovednostné (náhrada škody) a zabezpečovacie plnenia (zmluvná pokuta), na ktorých sa účastníci pre tento prípad dohodli, alebo ktoré sú dané zákonom a nie záväzky majúce povahu odplaty, medzi ktoré úrok, ako už bolo vyjadrené skôr, rozhodne patrí. Nemožno v tejto súvislosti prehliadnúť ani, že otázka „odplaty“ za nesplnenie povinnosti dlžníkom bola položená výlučne v súvislosti s úverovými vzťahmi, pričom mimo nich odvolaciemu súdu nie sú zrejmé prípady, kedy by sa veriteľ po zročnosti plnenia domáhal mimo sankčných, zabezpečovacích alebo zodpovednostných záväzkov, tiež plnení majúcej povahu akejsi zmluvnej odplaty. Pokiaľ v tejto súvislosti názoroví oponenti na podporu svojho presvedčenia o legislatívnom zámere neupravíť úročenie úveru po zosplatnení odkazujú na úpravu ust. § 723 OZ, ktorá zakladá právo na nájomné po skončení nájmu, pokiaľ prenajatá hnutelná vec nie je vrátená, žiada sa odvolaciemu súdu, v záujme argumentačnej celistvosti tohto výkladu uviesť, že právna teória (por. napr. Jehlička, O., Švestka, J., Škárová, M., a kol. Občanský zákonník. Komentár, 8 vydanie, Praha: C.H.Beck, 2003, 1219 s., str. 951) len potvrdzuje, že plnenie i podľa tohto ustanovenia po skončení podnikateľského nájmu hnutelných vecí, nemá zmluvnú povahu (nie je odplatom) i keď vychádza z výšky zaniknutou zmluvou dohodnutého nájomného, ale má výlučne zodpovednostný základ. Obdobne je potrebné podľa úvahy odvolacieho súdu nazerať tiež na názorovými oponentmi zdôrazňovanú skutočnosť, že v čase od zosplatnenia úveru do skutočného vrátenia peňazí veriteľ nevie využiť ich ekonomickú hodnotu. Odvolací súd veriteľom neupiera právo na adekvátnu náhradu za takúto hodnotovú ujmu, nemyslí si však, že svojím charakterom sa jedná o odplatu, ale je presvedčený o tom, že takéto plnenie môže mať rozhodne len zodpovednostný základ. Odvolací súd preto nevzhladol právny, ekonomický a v svojej podstate ani žiaden iný racionálny dôvod, pre ktorý by výklad skutočne striedmej právnej úpravy mal smerovať k úročeniu poskytnutých peňazí aj po zosplatnení úveru, teda v čase, kedy veriteľ dlžníkovi neposkytuje možnosť užívať jeho peniaze, ale dlžník veriteľove peniaze protiprávne zadržiava. Celkom nepatričnou je argumentácia zástancov opačného názoru (i žalobcu v odvolaní), založená na interpretácii znenia poslednej vety ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka (obdobne i ust. § 16 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z.), podľa ktorého úroky je povinný (dlžník) zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov. Použitá formulácia na prvý pohľad evokuje u zástancov úročenia úveru aj po splatnosti, že tým je otázka zodpovedaná „do vrátenia“ („splatenia“ podľa formulácie ust. § 16 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z.), a teda nie do splatnosti; tento argument však vo svojej podstate abstrahuje od toho, že jeho znenie, zvlášť však použité slovo „len“ v tomto ustanovení, jasne naznačuje, že tým bolo sledované obmedzenie dohodnutého úroku v prípade skrátenia doby vrátenia peňazí a nie rozšírenie úročenia nad túto dobu. Názoroví oponenti sa doposiaľ uspokojujú nevysporiadali ani so zrejmovou kolíziou úročenia po splatnosti úveru s úpravou, priznávajúcou veriteľovi za omeškanie dlžníka s peňažným plnením iba úroky z omeškania (poplatok z omeškania), za situácie, keď možnosť kvantitatívneho rozšírenia tejto sankcie za oneskorené plnenie v občianskoprávných vzťahoch je v právnej praxi jednotne odmietané. Úročenie zosplatneného úveru zároveň nerefektuje ani skutočnosť, že právny poriadok úhrn sankcií za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov (podľa ust. § 3a ods. 2 nar. vlády SR č. 87/1995 Z. z. sa nimi rozumejú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov), limituje. Napokon pokiaľ je právny názor zástancov úročenia splatného úveru interpretačne ovplyvnený ust. § 13 ods. 3 veta prvá zák. č. 129/2010 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov, v zmysle ktorého ak spotrebiteľ uplatní právo podľa odseku 1 (právo odstúpiť zmluvy o spotrebiteľskom úvere bez uvedenia dôvodu do 14 kalendárnych dní od uzavretia úverovej zmluvy), je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď

sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny, možno síce prisvedčiť úvahe, že toto ustanovenie skutočne počíta s úročením aj po splatnosti úveru, vzhľadom však na jeho osobitosť, podľa názoru odvolacieho súdu z neho nemožno vyvodzovať všeobecné interpretačné závery. Je potrebné mať totiž na zreteli, že toto zákonné ustanovenie rieši veľmi špecifickú situáciu, ktorá nastáva len v prípade ak spotrebiteľ využije svoje právo v lehote 14 dní od uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere odstúpiť. Odstúpenie od zmluvy spotrebiteľom podľa tohto ustanovenia je vo svojej podstate celkom svojrázne oprávnenie, ktoré v záujme ochrany spotrebiteľa narúša fundamentálny atribút záväzkov - záväznosť povinnosti plniť, vyjadrením ktorej je tiež právna možnosť neplniť (odstúpiť) od zmluvy len v zákonom určených prípadoch, ktoré sú naviazané len na nejakú vadu či porušenie právnej povinnosti. Tu zákon umožnil spotrebiteľovi odstúpiť od zmluvy aj bez existencie dôvodu, s čím je prirodzene spojená potreba vyváženia tohto inak celkom zrejme jednostranného a nesystémového oprávnenia. Nesystémové právo tu zákonodarca vyvážil nesystémovou povinnosťou, potreba ktorej tu logicky vyplynula z povahy veci, keďže, pokiaľ by tu nedošlo k formulovaniu takto široko koncipovanej povinnosti platiť úroky až do splatenia istiny, bola by to celkom nepochybne istá právom aprobovaná cesta ako si peniaze požičať bezúročne. Z toho vyplýva, že možnosť a následky realizácie práva spotrebiteľa odstúpiť od úverovej zmluvy v čase do 14 dní od jej uzavretia predstavujú veľmi špecifickú, navyiac v záväzkových vzťahoch rozhodne nie celkom typickú situáciu, úpravu ktorej preto podľa názoru odvolacieho súdu nemožno prevziať ako pravidlo úročenia splatného úveru v prípadoch, keď sa úver stane splatným uplynutím dohodnutej doby alebo uplatnením práva veriteľa zosplatiť celý úver.

23. Súd prvej inštancie dostatočne presvedčivo vysvetlil aj úvahy, na podklade ktorých sformuloval svoj záver o spotrebiteľskej neprijateľnosti zmluvnej úpravy úročenia úveru až do vrátenia poskytnutých peňazí. Odvolací súd na podporu správnosti týchto úvah dodáva, že ust. § 53 ods. 1 veta prvá a ust. § 53 ods. 5 OZ zakazujú pod následkom neplatnosti v spotrebiteľských zmluvách uvádzať tiež ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Inak povedané, zmluvná voľnosť účastníkov spotrebiteľskej zmluvy je obmedzená aj tým, že nedovoleným, a teda neplatným, je tiež i dojednanie spôsobujúce značnú nerovnováhu v ich právnom postavení. Obvyklá argumentácia dodávateľov, že spotrebiteľ sa oboznámil so zmluvou, že si prečítal aj všeobecné obchodné podmienky, že podpisom s nimi vyjadril súhlas a že súhlasil s každým takto upraveným inštitútom, povinnosťami na ňom viaznucimi, alebo jednoducho len preceňujúca význam v zmluve prejavenej vôle, či formálnu oddelenosť niektorého z dojednaní, opomína podľa odvolacieho súdu samotnú podstatu spotrebiteľskej ochrany, spočívajúcu na premise, že spotrebiteľovi neprijateľné podmienky predovšetkým nemožno predkladať, a pokiaľ tak dodávateľ urobí, koná nepoctivo a musí byť uzrozumený s tým, že na takéto neprijateľné podmienky súd neprihliadne bez ohľadu na to, či a do akej miery sa spotrebiteľ tou ktorou podmienkou zaoberal. Takto je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné nazerať aj na zmluvnú podmienku trvania úročenia aj po zosplatení úveru. Táto nepochybne predstavuje nad zákonný rozsah výrazný zásah do právneho postavenia spotrebiteľa, pretože nezanedbateľne zvyšuje jeho náklady spojené s úverom. Nemožno preto racionálne pripustiť, aby náležite informovaný spotrebiteľ, dobrovoľne a bez vplyvu na možnosť dohodnutia zmluvného vzťahu i bez pre neho nevýhodnej podmienky, takúto nevýhodnú podmienku prijal; na strane druhej je notoriou, že dodávateľia predkladajú spotrebiteľom formulárové návrhy zmlúv, ktoré vzhľadom na svoj rozsah, formu, štruktúru a použité výrazové prostriedky, nie sú spotrebiteľia schopní v rámci predzmluvného rokovania komplexne poznať a v takomto rozporení obyčajne podpisujú písomnosti tak, ako sú im predkladané alebo nemajú reálne na výber a v záujme poskytnutia úveru, neraz v ťažkých životných situáciách pristúpia na akékoľvek úverové podmienky. Ani v posudzovanej veci nebola tvrdená, a ani dokazovaná zistená, skutočnosť, ktorá by túto inak paušálne sa vyskytujúcu situáciu pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv v akomkoľvek smere pozmenila. I tu nemožno inak ako skonštatovať, že žalovaný rozhodne nemal objektívne vzaté ekonomický, právny, praktický, ani iný dôvod, pokiaľ by o rozsahu úročenia bolo jednané, a to korektne natoľko, aby tomu i porozumel, a pokiaľ by i mal reálne na výber, aby na túto podmienku pristúpil.

24. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie súd prvej inštancie v jeho zamietavom výroku potvrdil ako vecne správne podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP.

25. Podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

26. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

27. V odvolacom konaní mal žalovaný plný procesný úspech, a preto mu v súlade s citovaným zákonným ustanovením vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní neúspešný. Nakoľko však podľa obsahu spisu žalovanému v odvolacom konaní trovy nevznikli a ich vynaloženie nemožno ani rozumne predpokladať, odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, že stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

28. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).